

รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

โดย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๔๗๘ /๒๕๕๑

เรื่อง สิทธิในทรัพย์สิน กรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยรอนสิทธิเหนือพื้นดินส่วนที่อยู่ในเขตเดินสายส่งไฟฟ้า

ผู้ร้อง ๑) นายเกษม เชื้อมทอง ราษฎรหมู่บ้านเศรษฐศิริ แขวงคลองสามวา เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ
๒) นายสมนึก สิริศักดิ์ และราษฎรหมู่ที่ ๒ ตำบลคันเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
๓) นายคำพันธ์ สร้อยคำ และราษฎรหมู่ที่ ๔ ตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
๔) นางทองแดง แสงสวัสดิ์ นายประยงค์ จันทะศักดิ์ และราษฎรหมู่ที่ ๔ ตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ถูกร้อง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

เนื่องจากมีคำร้องเรียน ๔ คำร้องที่ผู้ร้องได้ร้องเรียนมาที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยรอนสิทธิเหนือพื้นดินส่วนที่อยู่ในเขตเดินสายส่งไฟฟ้า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวมีมูลและอยู่ในอำนาจหน้าที่ จึงมอบหมายให้คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่าดำเนินการตรวจสอบ และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบคณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๕

คณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่าพบว่า มีประเด็นสืบเนื่อง ในการร้องเรียนจากผู้ที่ได้รับผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินและสุขภาพทั้ง ๔ คำร้อง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และกรุงเทพมหานคร จึงนำคำร้องเรียนทั้ง ๔ กรณี มาดำเนินการตรวจสอบร่วมกันในเชิงนโยบาย โดยประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้ร้องทั้ง ๔ กรณี และจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ตลอดจนหาทางออกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คำร้องเรียน ๔ กรณี มีดังนี้

๑) คำร้องที่ ๔๒๑/๒๕๔๘ ผู้ร้อง นายเกษม เชื่อมทอง ราษฎรหมู่บ้านเศรษฐศิริ แขวงคลองสามวา เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ ได้ยื่นร้องเรียนลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๘

๒) คำร้องที่ ๕๑๘/๒๕๕๐ ผู้ร้อง นายสมนึก สิริศักดิ์วุฒิ และราษฎรหมู่ที่ ๒ ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ยื่นร้องเรียนลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐

๓) คำร้องที่ ๑๔๓/๒๕๕๑ ผู้ร้อง นายคำผัน สร้อยคำ และราษฎรหมู่ที่ ๔ ตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้ยื่นเรื่องร้องเรียนลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๑

๔) คำร้องที่ ๓๑๐/๒๕๕๑ ผู้ร้อง นางทองแดง แสงสวัสดิ์ และนายประยงค์ จันทะศักดิ์ ราษฎรหมู่ที่ ๔ ตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ยื่นเรื่องร้องเรียน ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๑

สาระสำคัญของเรื่องร้องเรียน

๑) ผู้ร้องที่ ๑ นายเกษม เชื่อมทอง ร้องเรียนว่าพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ รอนสิทธิเหนือพื้นดินส่วนที่อยู่ในเขตเคเบิลสายส่งไฟฟ้า ผู้ร้องจึงมีความเห็นว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ควรพิจารณาเปลี่ยนแปลงระบบการเดิน สายไฟใหม่ เช่นการกอดสายไฟลงใต้ดินดังที่เคยทำรอบๆ สนามบินสุวรรณภูมิ แต่ถ้าหากไม่มีงบประมาณที่จะทำเช่นนั้นได้ ก็หาแนวทางแก้ไขปัญหาให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎร เช่นสายไฟฟ้าที่มีฉนวนหุ้มในส่วนที่ผ่านชุมชนหรือบริเวณกลางเมืองที่ที่ดินมีราคาสูง โดยมีเป้าหมายที่จะกำหนดระยะเวลาลดอายุการรอนสิทธิของราษฎร หรือ กฟผ. อาจทำบัตรลด ค่ากระแสไฟฟ้าตามปริมาณที่รอนสิทธิ โดยให้การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค (กฟภ.) นำใบเสร็จลดราคาไปหัก กฟผ. เป็นการภายในของระบบบัญชี ผู้ร้องได้ยื่น พ้องคดีต่อศาลปกครอง เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

๒) ผู้ร้องที่ ๒ นายสมนึก สิริศักดิ์วุฒิ แสดงความคิดเห็นจากผลการศึกษาเรื่องปัญหาที่ กฟผ. กับราษฎรเจ้าของที่ดินผู้ได้รับผลกระทบจากการที่มีเสาไฟฟ้าแรงสูงพร้อมโครงเหล็กปักดิน และสายไฟพาดผ่านบนที่ดิน ดังนี้

(๑) การใช้ประโยชน์ในที่ดินบริเวณใต้สายส่งไฟฟ้าพาดผ่านใช้ประโยชน์ได้น้อย บางแห่งใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย เพราะ กฟผ. ห้ามไว้

(๒) ทำให้ที่ดินแปลงที่มีเสา หรือสายส่งไฟฟ้าปัก พาดผ่าน เสื่อมราคา หรือราคาลดน้อยลง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแล้วที่ดินแปลงข้างเคียงจะมีราคาสูงกว่าหลายเท่า

(๓) ทำให้ไม่มีผู้ซื้อที่ดินที่มีสายส่งไฟฟ้าพาดผ่าน หรือหากมีก็จะถูกหักพื้นที่ออก โดยคำนวณเป็นตารางวา เช่น เดิมที่ดินมีจำนวน ๑๓ ไร่ เมื่อถูกหักพื้นที่ออกแล้ว จะเหลือที่ดินที่จะทำการซื้อขายเพียง ๙-๘ ไร่

ความต้องการของผู้ร้อง

เนื่องจากผู้ร้องเห็นว่าผลกระทบที่เกิดกับผู้ร้องจะเป็นบทเรียนให้กับกรณีพื้นที่อื่นๆ และมีข้อเสนอให้ กฟผ. ปรับปรุงแก้ไข ผู้ร้องจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาวิจัย และมีการแก้ไขสัญญาระหว่าง กฟผ. กับเจ้าของที่ดิน โดยทำสัญญาเช่าที่ดินระยะยาว เช่นเช่าเป็นราย ๑-๓ ปี หรือ ๕-๑๐ ปี มีการเปลี่ยนแปลงค่าเช่าเป็นระยะๆ เพราะในอดีตอำเภอ และ กฟผ. จะเรียกเจ้าของที่ดินไปทำสัญญา และจ่ายค่าชดเชยเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ในการทำสัญญาใหม่ ให้มีการจ่ายเงินชดเชยย้อนหลังไปตั้งวันที่ทำสัญญาฉบับแรก

๓) ผู้ร้องที่ ๓ นายคำพันธ์ สร้อยคำ เป็นสามีของนางแก่นจันทร์ สร้อยคำ ซึ่งเป็นผู้มีชื่อในโฉนดที่ดิน เนื้อที่ ๓๗-๑-๖๓ ไร่ ร้องเรียนว่าเมื่อประมาณ ๒๐ กว่าปีที่แล้ว กฟผ. ได้ทำการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูงพาดผ่านที่นาของผู้ร้องจำนวน ๒ สาย ครอบคลุมเนื้อที่ดินของผู้ร้อง สายแรกครอบคลุมเนื้อที่ดินกว้างประมาณ ๓๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร สายที่สองครอบคลุมเนื้อที่ดินของผู้ร้องกว้างประมาณ ๑๕ เมตร และอีก ๑๕ เมตรเป็นที่ดินของคนอื่น ความยาว ๒๔๐ เมตร โดยผู้ร้องต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่เต็มจำนวน แต่ไม่สามารถทำประโยชน์ที่ดินได้ เนื่องจาก กฟผ. มีข้อกำหนดห้ามไว้ นอกจากนี้ไม่สามารถขายที่ดินได้ตามราคาท้องตลาด เนื่องจากมีสายส่งไฟฟ้าพาดผ่าน และผู้ร้องยังไม่ได้รับค่าทดแทนแต่อย่างใด

ต่อมาเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กฟผ. ได้มีโครงการก่อสร้างปรับปรุงระบบสายส่งไฟฟ้าแรงสูงช่วงน้ำพอง ๑ - อุดรธานี ๑, ๒ โดยทำการปักเสาคอนกรีต ความสูง ๑๘ เมตร พาดผ่านไปตามแนวเขตสายส่งไฟฟ้าสายเดิม ซึ่งอยู่ในที่นาของผู้ร้องแล้ว ๒ สาย เจ้าหน้าที่ของ กฟผ. ชี้แจงแต่เรื่องดีของการดำเนินการ และโน้มน้าวให้ผู้ร้องเสียสละเพื่อความเจริญของประเทศไทย หลังจากนั้นได้นำเอกสารมาให้ผู้ร้องลงนามหลายครั้ง โดยผู้ร้องไม่ได้อ่านข้อความ

(Handwritten signature)

ผู้ร้องได้รับทราบว่ายังมีความเสียหายอีกมากมายที่ กฟผ. ไม่ได้ชี้แจงให้ราษฎรรับรู้ เช่น คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ามีผลถึงสุขภาพ เช่น มะเร็งเลือด มะเร็งเต้านม ระบบประสาท การแท้งลูก และโรคซึมเศร้า เป็นต้น และที่ปรากฏชัดเจน คือ หลานสาวของผู้ร้อง ซึ่งมีอายุ ๑๐ ปี ได้ทำนา อยู่บริเวณใต้สายส่งไฟฟ้าแรงสูงในที่ดินของผู้ร้อง ได้เสียชีวิต เนื่องจากมะเร็งเลือดมาแล้ว

ความต้องการของผู้ร้อง

(๑) ให้ กฟผ. จ่ายค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูง พาดผ่านที่ดิน

(๒) ให้ กฟผ. ชื้อที่ดินจากผู้ร้องในราคาที่เป็นธรรม

(๓) ให้ กฟผ. ระงับ โครงการก่อสร้างปรับปรุงระบบสายส่งไฟฟ้าแรงสูงช่วงน้ำ พอง ๑ - อุดรธานี ๑ ไว้ก่อนจนกว่า กฟผ. จะพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ร้อง และราษฎรรายอื่น จนเสร็จสิ้น

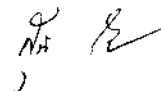
๔) ผู้ร้องที่ ๔ นางทองแดง แสงสวัสดิ์ นายประยงค์ จันทะคัด และพวก ได้รับความเดือดร้อนจากการสร้างแนวสายส่งไฟฟ้าแรงสูง ๕๐๐ กิโลโวลต์ บริเวณชายแดน มุกดาหาร - ร้อยเอ็ด ๒ (น้ำเทิน) โดยผู้ร้องได้คัดค้านมาตลอด

กรณีนางทองแดง แสงสวัสดิ์ ได้ปลูกสร้างบ้าน ทำการเกษตรมานาน มีการปลูกยูคาลิปตัส และพืชผลต่างๆ ทำบ่อปูนซีเมนต์เพาะพันธุ์ลูกปลาขาย มีการผสมเทียมพันธุ์ ปลานิคต่างๆ เพาะเลี้ยงสัตว์ปีก ซึ่งเป็นการทำการเกษตรครบวงจร แต่เจ้าหน้าที่ กฟผ. ได้ดำเนินการ โครงการทำแนวสายส่งพาดผ่านแปลงที่ดินของผู้ร้อง กฟผ. ตั้งคณะกรรมการ จ่ายค่าทดแทนประเมินราคาที่ดินของผู้ร้อง โดยผู้ร้องไม่รับรู้ เจ้าหน้าที่ กฟผ. รับปากว่าจะสร้าง บ้านใหม่ให้ทั้งหมด รวมทั้งจ่ายค่าทดแทนจำนวน ๒๐ ล้านบาท ในช่วงเวลาที่มาสำรวจแนวเขต การก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูง ๕๐๐ กิโลโวลต์ ต่อมาผู้ร้องได้รับจดหมายการจ่ายค่าทดแทนที่ดิน และทรัพย์สินในที่ดินทั้งหมดจำนวน ๓๔,๐๐๐ กว่าบาท ผากไว้กับธนาคารออมสิน สาขาร้อยเอ็ด แต่ผู้ร้องปฏิเสธรับเงินดังกล่าว ต่อมา กฟผ. ได้ส่งจดหมายบอกผู้ร้องให้รื้อบ้าน และสิ่งปลูกสร้าง ออกจากแปลงที่ดินของผู้ร้อง

กรณีนายประยงค์ จันทะคัด ได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้า พาดผ่านที่ดินที่ตั้งบ้านอยู่อาศัย โดยจ่ายค่าทดแทนไม่เป็นธรรมต่ำกว่าราคาของบ้าน และมีการดำเนินการ โดยที่ผู้ร้องไม่รับทราบข้อมูลมาก่อน

ความต้องการของผู้ร้อง

ให้ช่วยเหลือปกป้องสิทธิของผู้ร้องและครอบครัว

ลดค่ากระแสไฟฟ้าตามปริมาณที่รอนสิทธิของราษฎร โดยให้การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) นำใบเสร็จลดราคาไปหักกับ กฟผ. เป็นการภายในของระบบบัญชี

ผู้ร้องได้ชี้แจงเป็นเอกสารที่นายคำมูย จีระระรินศักดิ์ รองผู้ว่าการอาวุโส กลุ่มระบบส่ง ทำการแทนผู้ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้ทำหนังสือตอบผู้ร้อง กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการรอนสิทธิเหนือพื้นดินส่วนที่อยู่ในเขตเดินสายไฟฟ้า สรุปสาระสำคัญของหนังสือดังกล่าวได้ว่า กฟผ.เป็นรัฐวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ มีหน้าที่จัดให้ได้มาซึ่งพลังงานไฟฟ้า ตลอดจน ก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าไปยังภูมิภาคต่างๆ อย่างทั่วถึง เพื่อให้มีพลังงานไฟฟ้าอย่างเพียงพอ อันเป็น ประโยชน์ต่อความเจริญ และการพัฒนาประเทศ ในการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าย่อมจะก่อให้เกิด ผลกระทบโดยตรงต่อผู้เป็นเจ้าของที่ดิน และทรัพย์สินที่อยู่ในเขตเดินสายไฟฟ้า

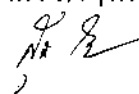
กฟผ.จึงได้ชี้แจงรายละเอียดที่เกี่ยวกับอายุการรอนสิทธิ หลักเกณฑ์การจ่าย ค่าทดแทน การลดหย่อนภาษีบำรุงท้องที่ และการนำสายส่งไฟฟ้าแรงสูงจ่ายใต้ดิน ในสรุปเนื้อหา พรรคสุคตท้าย กฟผ. ได้ชื่นชม และสรรเสริญในความเสียสละของผู้ร้องที่เป็นตัวแทนร้องขอความ เป็นธรรมให้กับราษฎรที่เป็นเจ้าของที่ดิน และทรัพย์สินที่ถูกรอนสิทธิ กฟผ.หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้ร้องพอใจคำชี้แจงของ กฟผ. และไปทำความเข้าใจกับราษฎรที่มอบหมายให้ผู้ร้องเป็นตัวแทนใน การร้องเรียน

ผู้ร้องยังได้นำเสนอบทความซึ่งผู้ร้องเห็นด้วยกับความเห็นในบทความ มาประกอบการชี้แจง บทความเรื่อง “สัญญาอมตะ ถึงเวลาเปลี่ยนก็ต้องเปลี่ยน” เขียนโดย มณีนดิน พิมพ์เผยแพร่ในคอลัมภ์กระแสทัศน์หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ สรุปสาระสำคัญของบทความ คือ

“การที่ กฟผ. ได้ปักเสาเดินสายส่งไฟฟ้าแรงสูงผ่านที่ดินของทางราชการ ที่ราชพัสดุ ที่ดินเอกชน โดยเฉพาะที่ดินของราษฎร ชาวไร่ชาวนาในชนบท และในเมือง บางราย เดินสายส่งไฟฟ้าผ่านมานานแล้ว โดย กฟผ.ชดเชยเงินค่าปักเสาด้านสายให้รายนั้นบ้าง ตามค่าของ เงิน และราคาประเมินที่ดินในสมัยนั้น บางคนตายไปแล้วลูกหลานต้องวิบากกรรมต่อ โดยได้ทำสัญญาผูกมัดเจ้าของที่ดินไว้แบบไม่กำหนดระยะเวลา ซึ่งเสมือนเป็นสัญญาทาส เกิดปัญหาที่ติดตามมา คือ

(๑) เจ้าของที่ดินไม่สามารถใช้ที่ดินได้สายส่งไฟฟ้ารัศมีจากศูนย์กลางข้างละ ๑๕-๒๕ เมตร กฟผ. อนุญาตให้ปลูกพืชได้แต่ต้องสูงไม่เกิน ๓ เมตร หรือบางแห่งห้ามทำอะไร โดยเด็ดขาด

(๒) ที่ดินผืนนั้นที่มีเสาหรือสายไฟปักภาคผ่านจะไม่มีราคา ทั้งๆที่ดินข้างเคียง พื้นที่ติดต่อกัน ที่ไม่มีเสาและสายส่งไฟฟ้าผ่าน มีราคาสูงกว่าหลายเท่า

(๓) ที่ดินทั้งผืนที่มีสายส่งไฟฟ้าพาดผ่าน และบึงเสาไฟฟ้าแรงสูง จะไม่สามารถจำหน่าย-ขายได้ เพราะไม่มีคนซื้อ ถ้ามีการซื้อที่ดินยกแปลงก็จะหักพื้นที่บริเวณใต้สายส่งไฟฟ้าออก โดยคิดคำนวณเป็นตารางวา ยกตัวอย่างเช่นมีที่ดิน ๑๓ ไร่ หักพื้นที่สายส่งไฟฟ้าออก จะเหลือที่ดินที่ซื้อขายเพียง ๙-๘ ไร่เท่านั้น

(๔) ทำให้เจ้าของที่ดินเสียโอกาส โดยเฉพาะราษฎรจนๆ ที่อยากจะขายที่ดิน เพื่อนำเงินมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของตัวเอง และครอบครัว แต่ไม่สามารถขายได้

(๕) ราษฎรเจ้าของที่ดินที่มีการบึงเสาพาดสายไฟฟ้าแรงสูงต้องเสียภาษีเกี่ยวกับที่ดินทุกอย่างเต็มจำนวน ไม่ว่าจะ เป็นภาษีโรงเรือน - ที่ดิน หากมีการซื้อขายก็ต้องเสียภาษี และค่าฤชาธรรมเนียมในการโอน โดยไม่มีการลดหย่อนภาษี สำนักงานที่ดิน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจะไม่คำนึงถึงว่าที่ดินแปลงนั้นจะมีเสา และสายส่งไฟฟ้าแรงสูงพาดผ่านหรือไม่ ทั้งที่เวลาซื้อขายกันผู้ซื้อจะหักที่ดินได้บริเวณสายไฟฟ้าออกไป กว้างเป็นแนวด้านละ ๑๕ เมตร จากศูนย์กลางก็ตาม

ผู้เขียนบทความมีข้อเสนอว่า กรณีนี้เป็นการละเมิดสิทธิราษฎร จึงเสนอให้มีการศึกษาวิจัยอย่างจริงจัง เพราะราษฎรซึ่งมีที่ดินเสียโอกาสมานานแล้ว ถึงเวลาต้องแก้ไขสัญญา ระหว่าง กฟผ. กับเจ้าของที่ดิน เพราะในแต่ละปี กฟผ. มีกำไรหลังหักค่าใช้จ่ายหลายหมื่นล้านบาท พนักงาน เจ้าหน้าที่ กรรมการ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ กฟผ. มีเงินเดือนสูง มีสวัสดิการ ใช้ไฟฟ้าฟรี มีโบนัส สนามกอล์ฟ สปา คุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ที่สุดในบรรดา รัฐวิสาหกิจ เงินจากผลกำไรเพียงเล็กน้อย ควรแบ่งให้เจ้าของที่ดิน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัญญา ดังนี้

(๑) เช่าที่ดินบึงเสาไฟฟ้าแรงสูง (โครงเหล็ก) ดันละ ๑,๐๐๐ - ๒,๕๐๐ บาท ต่อเดือน และเพิ่มขึ้น ๕๐๐ บาททุกๆ ๕ ปี

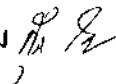
(๒) ค่าพาดสาย คิดจากพื้นที่ใต้สายส่งไฟฟ้าแรงสูงเป็นตารางวาๆ ละ ๑๐๐-๓๐๐ บาท ต่อเดือน ในรัศมีข้างละ ๑๕ เมตร และเพิ่มขึ้นทุกๆ ๕ ปี

(๓) ควรให้สิทธิพิเศษแก่เจ้าของที่ดินที่มีเสา และสายส่งไฟฟ้าบึง และพาดผ่าน ให้ได้ใช้กระแสไฟฟ้าฟรีหรือจ่ายค่าไฟฟ้าบางส่วน

(๔) หาก กฟผ. ไม่สามารถดำเนินการตามข้อ ๑-๓ ได้ ก็ประเมินราคาค่าบึงเสา พาดผ่านสายส่งไฟฟ้าแรงสูงเป็นทุนทรัพย์ เหมือนกับค่าหูน แล้วจ่ายให้ผลตอบแทน แก่เจ้าของที่ดินทุกสิ้นปี หรือจ่ายเป็นเงินโบนัสประจำปี โดยไม่มีกำหนดเวลาเหมือนสัญญาจนกว่าจะเลิกใช้ และรื้อเสาพร้อมสายไฟฟ้าออกจากที่ดิน

๒) ผู้ร้องที่ ๒ ได้ชี้แจงเป็นเอกสาร และด้วยวาจา ดังนี้

(๑) บทความซึ่งเขียนโดยมติชน ฉบับเดียวกับที่ผู้ร้องที่ ๑ ส่งมาให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งผู้ร้องได้มีความเห็นเช่นเดียวกับความเห็นในบทความ

(๒) ภาพถ่ายการปักเสาไฟฟ้า และเดินสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านที่ดินของราษฎรหลายราย และหมู่บ้านจัดสรร ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่หมู่บ้านธารทิพย์วิลล่า นายชัยศักดิ์ โอสถาพันธ์ นายแก้ว ศรีระป้อ ชาวนาอายุ ๘๓ ปี นางบายศรี สิริศักดิ์วุฒิ หมู่ที่ ๒ ตำบลต้นเปา นายสมคิด เลิศเกียรติดำรง นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง ที่ดินของเอกชนบ้านร่องขุน ถนนเชียงใหม่ – ลำพูน ซึ่งตั้งอยู่บริเวณท่าเตี้ยมาก แต่ทำอะไรไม่ได้ ที่ดินติดถนนใหญ่สายสนามบิน-อำเภอบ้านธิ ที่ดินเอกชนที่บ้านสันป่าคา หมู่ที่ ๘ ตำบลต้นเปา ที่ดินติดถนนวงแหวนรอบนอกกลางนครเชียงใหม่ของนางอภิวันฯ ที่ดินใกล้มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ และแนวทางหลวงสายเอเชีย จังหวัดกำแพงเพชร ในขณะที่เสาสัญญาณโทรศัพท์มือถือเช่าที่ดินของราษฎรเดือนละ ๕,๐๐๐ – ๗,๐๐๐ บาท

(๓) ผู้ร้องส่งเอกสารที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ และประกาศการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เรื่องข้อกำหนดเพื่อความปลอดภัยในเขตเดินสายไฟฟ้า ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

(๔) ผู้ร้องชี้แจงด้วยวาจาว่า ครอบครัวของผู้ร้องและชาวบ้านข้างเคียงทั้งในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง มีสายส่งไฟฟ้าพาดผ่าน เมื่อเมืองเจริญขึ้นมีถนนผ่าน แต่ที่ดินของผู้ร้องกลับขายไม่ได้ราคา เพราะสายส่งไฟฟ้าแรงสูงผ่าน ความเห็นของผู้ร้องเสนอว่าควรมีการจ่ายค่าชดเชยเป็นค่าเช่า อย่างเช่นบริษัท เอไอเอสให้ค่าเช่าตั้งเสาเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท กฟผ.ได้กำไรหลายพันล้านบาท จากการใช้ทรัพยากรของแผ่นดิน แต่ผลประโยชน์อยู่แต่ในกลุ่มของรัฐวิสาหกิจแต่คืนให้กับราษฎรเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งไม่มีความยุติธรรม

(๕) ความเห็นของนายธันณรงค์ วิบูลสันติ ราษฎรบ้านต้นเปาที่ได้รับความเดือดร้อน และเป็นผู้ฟ้องคดีต่อ กฟผ. ที่ศาลปกครองเชียงใหม่ ตามคดีหมายเลขที่ ๒๒๘/๒๕๔๘ โดยนายธันณรงค์ฯ ได้ชี้แจงข้อมูลด้วยวาจา เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยสรุปว่าผู้ร้องได้รับผลกระทบจากการที่ กฟผ. วางสายส่งไฟฟ้าผ่านจากจังหวัดเชียงใหม่ไปอำเภอแม่แตง ตามประกาศเมื่อปี ๒๕๔๕ ได้รับค่าชดเชยในทีนาร้อยละ ๕๐ ผู้ร้องเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความสงสัยว่า กฟผ.ทำงานมวลชนสัมพันธ์มาก ผู้ร้องจึงได้ค้นคว้าข้อมูล และพบว่ามาตรฐานการรักษาความปลอดภัยของ กฟผ. อยู่ในระดับต่ำ ผู้ร้องได้มอบเอกสารแก่คณะอนุกรรมการฯ เกี่ยวกับผลกระทบของการตั้งเสา และพาดสายส่งไฟฟ้าแรงสูงต่อราษฎรทั้งจากประสบการณ์ภายในประเทศ และต่างประเทศ เนื้อหาโดยสรุปมีดังนี้

(๕.๑) สายส่งไฟฟ้าแรงสูงมีอันตรายโดยตรงเพราะมีแรงสูง เมื่อมีสภาวะที่เหมาะสมจะมีกระแสไฟฟ้ากระโดดออกมาได้ เช่นในน้ำมีโลหะเป็นตัวนำ เมื่อฝนตกหรือมีน้ำระเหยได้สายไฟฟ้า และขณะมีฟ้าร้อง ฟ้าผ่าจะลงมาที่สายไฟฟ้าแรงสูง บางรายต้องถอดปลั๊กไฟฟ้า

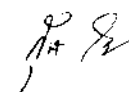

ออกหมด เพราะจะทำให้เครื่องใช้ไฟฟ้าเสียหายจากกระแสไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น หากเกิดฟ้าร้องฟ้าผ่า การทำไร่ไถนาต้องหยุดก่อน อันตรายจากสายส่งไฟฟ้าแรงสูงเป็นที่ชัดเจนจากการติดป้าย รูปหวัะโหลกไขว้ติดไว้ที่เสาส่งไฟฟ้าแรงสูง และเขียนคำว่า “อันตราย” ในต่างประเทศอันตราย จากสายไฟเป็นที่ชัดเจนว่าไม่ให้มีการนำโลหะและน้ำที่เป็นตัวนำไฟฟ้าไปไว้ได้สายส่ง ไฟฟ้าแรงสูง เช่นการใช้ลวดหนามล้อมรั้ว และการขุดสระ หรือคลองได้สายไฟฟ้า เป็นต้น การทำงานใกล้สายส่งไฟฟ้าแรงสูงจะต้องติดต่อประสานงานกับ กฟผ. ก่อน เพื่อทราบคำแนะนำ และสิ่งที่ควรระวังอย่างละเอียด มิฉะนั้นการบาดเจ็บ และการตายอาจเกิดขึ้นได้ การใช้เครื่องจักรกลสมัยใหม่ เช่นรถขุดดินที่มีแขนยาวเกือบ ๑๐ เมตรยังมีอันตราย เพราะแขนยกสูง และสมาธิการทำงานอยู่ที่พื้นดิน

(๕.๒) มีผลกระทบต่อสุขภาพ เช่นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ามีผลต่อสุขภาพ เช่นมะเร็งเลือด มะเร็งเต้านม ระบบประสาท การแท้งลูก และโรคซึมเศร้า อาจเป็นสาเหตุของการที่ ผึ้งตายจำนวนมากนับล้านตัว เพราะคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ารบกวนการหาทิศทางกลับรัง และการสื่อสาร การเก็บน้ำหวาน และเกสรดอกไม้ ผลึกแก้วที่เป็นเกราะป้องกันคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เช่นผ้า และฟิล์ม เป็นต้น

(๕.๓) สายส่งไฟฟ้าแรงสูงจะก่อให้เกิดกระแสแม่เหล็กไฟฟ้าด้วย จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายทันทีแต่สะสมไว้ก่อน หากบุคคลใดอ่อนไหวต่อคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และมีภาวะร่างกายอ่อนแอซึ่งมีโอกาสจะเป็น โรคระเร็ง และ โรคร้ายหลายอย่างมากขึ้น เช่นทารก ในครรภ์มีโอกาสแท้งสูง ยิ่งมีการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้ามาก ยิ่งมีการกระจายคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ามาก ทั้งในบ้านและที่ทำงาน อันตรายจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ามีอันตรายก่อให้เกิดมะเร็งได้ กฟผ.มีการ ตรวจคลื่นหัวใจที่อาจจะมีผลมาจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เป็นการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับ บุคลากรของหน่วยงาน กฟผ. ได้อ้างว่าการตรวจสุขภาพประจำปีของผู้ปฏิบัติงานประจำสถานี ไฟฟ้าแรงสูง ก็ไม่พบสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นแต่ประการใด

(๕.๔) เสาไฟฟ้า และสายส่งไฟฟ้าทำให้ที่ดินราคาตก และกีดขวาง การพัฒนาที่ดินที่จะเปลี่ยนไปเป็นที่อยู่อาศัย และที่ดินเพื่อการค้า การจ่ายค่าทดแทนให้ราคาต่ำ เนื่องจาก กฟผ. ประเมินราคาที่ดินตามฐานของกรมที่ดิน ไม่ได้ประเมินตามราคาซื้อขาย ในท้องตลาด กระบวนการตัดสินใจการตั้งเสา และพาดสายส่งไฟฟ้าอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ กฟผ. การตั้งคณะกรรมการในหลายระดับอยู่ในส่วนราชการ ผู้นำท้องถิ่นจากการเลือกตั้ง ผู้นำท้องถิ่น จะแสดงความคิดเห็นที่ทราบจากรายการที่เคือดร้อน กฟผ.ทำงานมวลชนสัมพันธ์ในลักษณะ สงเคราะห์ เช่นการส่งแพทย์ไปรักษา พุดจาเอาใจทุกอย่าง ในการจ่ายเงินแบ่งออกเป็นกลุ่มเล็กๆ และอ้างว่าโครงการเป็นผลประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีการเข้ามาในที่ดินของเอกชน โดยไม่แจ้ง ล่วงหน้า ผู้เชี่ยวชาญที่ดินของ กฟผ. มีแต่ปริญญาทางวิศวกรรมไฟฟ้า ไม่มีความรู้ความสามารถ กำหนดราคาที่ดิน

(๕.๕) การชดเชยการรอนสิทธิใช้พื้นที่ในแนวเขตสายส่งไฟฟ้าที่เป็นแนวระวางเสา และสายส่งไฟฟ้า ไม่ให้มีการสร้างหรือปลูกต้นไม้ที่อาจทำให้เสียหายต่อทรัพย์สิน มีผลกระทบจากอันตรายทั้งทางตรงและทางอ้อม อันเป็นเหตุให้ที่ดินราคาตก การชดเชยที่นาในอัตราร้อยละ ๕๐ เป็นการจ่ายค่าทดแทนไม่เป็นธรรม อนึ่ง กฟผ.มีการให้เช่าสายส่งสัญญาอนุญาตการสื่อสาร (เคเบิลใยแก้ว) แก่ผู้ประกอบการเอกชน ทั้งๆ ที่ที่ดินที่ใช้เดินสายผ่านเป็นของราษฎร การมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยียิ่งทำให้การใช้ที่ดินซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของราษฎรหลากหลายมากขึ้น มิใช่ใช้สายส่งกระแสไฟฟ้าอย่างเดียว

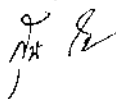
(๕.๖) ผลกระทบของการเดินสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านเป็นลูกโซ่ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้โอกาสราษฎรมากขึ้น กระบวนการแจกจ่ายของ และติดตั้ง และผลิตกระแสไฟฟ้า ไม่คำนึงถึงชีวิต และทรัพย์สินของราษฎร ควรมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจการตั้งเสา และพาดสายส่งไฟฟ้าแรงสูงให้กับราษฎร การให้อำนาจแก่ กฟผ.ฝ่ายเดียวไม่ถูกต้อง

๓) ผู้ร้องที่ ๓ ได้ชี้แจงเป็นเอกสาร ดังนี้

(๑) หนังสือร้องเรียนของผู้ร้อง เรียนถึงฯพณฯท่านนายกรัฐมนตรี ผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี สารสำคัญของหนังสือมีดังนี้ กฟผ.กำลังทำการซ่อมแซมสายส่งกำลังไฟฟ้าแรงสูงพาดผ่านที่นาของผู้ร้องจำนวนสองสายหลักเมื่อหลายสิบปีก่อน ขณะที่กำลังซ่อมแซมอยู่นั้นข้าวกำลังตั้งท้องพอดี ทำให้ผลผลิตข้าวได้รับความเสียหาย เมื่อเวลาผ่านไปทำให้ผู้ร้องได้รับผลกระทบ และมีความเกรงกลัวต่อภัยอันตรายหลายด้านจากสายส่งไฟฟ้าแรงสูงที่มีลมพัดแรงเสียงดังหวีดหวิว และเมื่อมีฝนฟ้าคะนองจะมีฟ้าแลบลงมาที่สายไฟฟ้าแรงสูง ทำให้ต้องหนีกลับเข้าบ้านก่อนหลายครั้งหลายหน ต่อมามีคนล้มเจ็บลงเมื่อไปสร้างบ้านอยู่ใกล้สายส่งไฟฟ้าแรงสูง และเมื่อตายลงจึงทราบว่าเป็นมะเร็งเลือด และที่ดินที่สายไฟฟ้าผ่านจะขายไม่ได้ราคา

(๒) โฉนดที่ดินของนางแก่นจันทร์ สร้อยคำ (ภรรยาของผู้ร้อง) เลขที่ ๘๐๘๓๐ ตั้งอยู่ที่ตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวนเนื้อที่ ๓๗-๑-๖๓ ไร่ พร้อมทั้งแผนที่ของการเดินเสาไฟฟ้า และสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านสายที่ ๑ กว้าง ๓๐ เมตร ยาว ๒๔๐ เมตร ผู้ร้องไม่ได้รับค่าทดแทนใดๆ และสายที่ ๒ กว้างประมาณ ๑๕ เมตร (เฉพาะที่ดินของภรรยาผู้ร้อง) และยาวประมาณ ๒๔๐ เมตร

(๓) คำชี้แจงของ กฟผ. เรื่องการปรับปรุงระบบสายส่งไฟฟ้าแรงสูง ช่วงน้ำพอง ๑-อุดรธานี ๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และโครงการก่อสร้างสายส่งชั่วคราว น้ำพอง ๑-อุดรธานี ๑,๒ โดยกองบำรุงรักษาสายส่ง (กสอ - ส.) ฝ่ายปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อปอ.)

(๔) ผู้ร้องชี้แจงด้วยวาจาเพิ่มเติมว่าเมื่อ ๒๐ ปีก่อน ที่นาของตนเองมีเสาส่งไฟฟ้า พาดผ่านที่นาอยู่แล้ว ซึ่งเป็นเสาส่งไฟฟ้าแรงสูงขนาดใหญ่ และมีแนวสายส่งไฟฟ้าพาดกันอยู่เป็น ๒ แถวยาวอยู่กลางที่ดิน กฟผ.จ่ายค่าทดแทนในช่วงเวลานั้นในอัตราที่ต่ำมาก เป็นจำนวนเงิน ตามเสาไฟที่ปัก ๒ หลุมๆ ละ ๔ เสา ในราคาหลุมละ ๑๐๐ บาท รวมเงินทั้งหมด ๔๐๐ บาท ตลอดโครงการ

คนที่มิที่นาอยู่บริเวณนี้ต่างได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากมีสายส่งไฟฟ้าพาดผ่าน เหมือนกัน เช่นด้านมูลค่าของที่ดิน ทำให้ราคาที่ดินต่ำ ซื่อขายไม่ได้ จะแบ่งเป็นมรดกให้ลูกหลาน ก็มีปัญหาเพราะสร้างบ้านใกล้แนวสายส่งไฟไม่ได้ จะปลูกต้นไม้ก็ปลูกไม่ได้ เหมือนคนอื่นก็ไม่ได้เพราะมีขนาดสูง เนื่องจาก ก.ฟ.ผ.จำกัดความสูงของพืชผลที่ปลูก ตามแนวความห่างตามระยะสายไฟ ที่สำคัญช่วงเวลาที่ฝนตกจะมีแสงไฟ และฝนหยดลงมา ตามแนวที่สายส่งไฟฟ้าพาดผ่านกัน บางครั้งข้างคนมาทำนาเขาก็กลัวไม่กล้าเข้าไปใกล้แนวสายส่งไฟ เพราะกลัวแสงไฟที่มีฝนหยดลงมา นอกจากนี้ยังได้รับผลกระทบด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินจากการอยู่ใต้สายส่งไฟฟ้าทั้งจากการหักโค่นของเสาไฟและฟ้าผ่าผ่าน ด้านสุขภาพ ทั้งทางกายและจิตใจ เพราะเกิดความหวาดระแวงตลอดเวลา

ต่อมาปลายปี ๒๕๕๐ กฟผ.มีโครงการก่อสร้างปรับปรุงระบบสายส่ง ไฟฟ้าแรงสูงช่วงน้ำพอง-อุครธานี โดยทำการปักเสาคอนกรีตความสูง ๑๘ เมตร พาดผ่านตามแนว สายส่งไฟฟ้าเดิมอีก ๑ สายในที่ดินของผู้ร้อง เป็นการปักเสาไว้ ๑ ปี และรื้อถอนออก โดย กฟผ. จ่ายค่าทดแทนบริเวณที่ตั้งเสาไฟฟ้าตามขนาดของเสาซึ่งมีราคาแตกต่างกัน คือเสาปูน ต้นละ ๑,๐๐๐ บาท เสาเหล็กที่มาเสริมใหม่ต้นละ ๒,๗๐๐ บาท ระยะเวลา ๑ ปี

การกระทำของ กฟผ. ละเมิดมาตรา ๖๗ วรรค ๒ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทั้งนี้ กฟผ.ทราบดี จึงมีการตรวจสอบร่างกายของ พนักงานการไฟฟ้า เพื่อตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ และผู้ร้องได้สอบถามนางพยาบาลแล้วว่ามีผลจาก คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ในการประชุมร่วมกับจังหวัดอุครธานีและคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ณ จังหวัดอุครธานี ผู้ร้องเสนอให้ กฟผ.เวนคืนซื้อที่ดินของผู้ร้องด้านละ ๑๕ เมตรตามแนวสายไฟ

๔) ผู้ร้องที่ ๔ ชี้แจงว่า กฟผ.ได้ประกาศเขตสายส่งไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ ชายแดน (บริเวณจังหวัดมุกดาหาร)-ร้อยเอ็ด ๒ ต่อมา กฟผ.ได้มีหนังสือแจ้งว่าจะจ่ายค่าชดเชย ให้แก่ผู้ร้อง โดยไม่แจ้งให้ราษฎรทราบข้อมูล และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นมาก่อน ผู้ร้องปฏิเสธไม่รับ เงิน เนื่องจากไม่ต้องการสูญเสียที่ดิน และเป็นการจ่ายค่าชดเชยที่ไม่เป็นธรรม

กรณีผู้ร้อง นางทองแดง แสงสวัสดิ์ แปลงที่ดินที่ได้รับผลกระทบเป็นของสามี นางทองแดงฯ ชื่อ นายไพบูลย์ แสงสวัสดิ์ ซึ่งแต่เดิมมีที่ดินแปลงเดียว แต่ภายหลังมีการทำคดอง

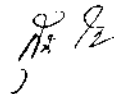
ส่งน้ำผ่านที่ดิน จึงมีการแยกที่ดินเป็น ๒ แปลง กฟผ. ได้ดำเนินการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านกลางแปลงที่ดินของผู้ร้อง ผู้ร้องจึงได้คัดค้านการดำเนินการของกฟผ. ในขณะที่เจ้าหน้าที่ กฟผ. มาสำรวจแนวเขตสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูง และประนีประนอมให้ผู้ร้องปลุกบ้านอาศัยบนที่ดินอีกแปลงหนึ่งที่อยู่ห่างจากจุดกึ่งกลางสายไฟฟ้าเกิน ๓๐ เมตร เพื่อความปลอดภัย แต่ที่ดินที่ห่างออกไปเป็นที่ดินของญาติผู้ร้องซึ่งติดจำนองอยู่ โดยสภาพของที่ดินมีการขุดหน้าดินไปขายเป็นเหตุให้สภาพที่ดินเป็นหลุมบ่อขนาดใหญ่ หากผู้ร้อง และครอบครัวย้ายออกไปอยู่บนที่ดินแปลงดังกล่าว กฟผ. ยินดีที่จะถมที่ดินแปลงดังกล่าว แต่ผู้ร้อง และครอบครัวยืนยันไม่ยอมย้าย

หลังจากนั้น ได้มีเจ้าหน้าที่ กฟผ. มาข่มขู่ บีบคั้น และบอกว่าไม่ให้ปลุกสร้างต่อเติมบ้าน หรือปลุกต้นไม้เพิ่มเติม หรือหากไม่ยอมย้ายไปที่ใหม่ ก็ให้ปลุกบ้านพักอาศัยบนที่ดินที่อยู่ห่างจากแนวกึ่งกลางสายส่งไฟฟ้าเกินกว่า ๓๐ เมตร ซึ่งที่ดินของผู้ร้องบริเวณที่ห่างจากจุดกึ่งกลางสายส่งไฟฟ้างดงกล่าวมีสภาพเป็นที่ดินน้ำท่วมถึง และเป็นที่น่าซึ่งเดิมผู้ร้องใช้ทำเป็นบ่อเลี้ยงปลา เมื่อมีการประกาศแนวเขตสายส่งไฟฟ้า ผู้ร้องจึงปรับสภาพให้เป็นที่น่าบางส่วน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ กฟผ. แจ้งแก่ผู้ร้องว่าไม่สามารถเลี้ยงปลาได้แนวเขตสายส่งไฟได้

ผู้ร้อง และครอบครัวเดิมมีอาชีพทำนา ต่อมาเปลี่ยนสภาพดินมาเลี้ยงปลา และเพาะพันธุ์ปลาขาย แต่บ่อเลี้ยงปลาของผู้ร้องในสมัยแรกเริ่มอยู่ในที่ลุ่มน้ำท่วมถึง ผู้ร้องจึงย้ายบ่อเลี้ยงปลามาไว้บริเวณที่ดินในปัจจุบัน หลังจากนั้น โครงการของ กฟผ. ก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูงพาดผ่านที่ดินของผู้ร้อง เป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่สามารถปลุกต้นไม้ให้ร่มเงาแก่ปลาในบ่อมาหลบแดดได้ อีกทั้งแนวสายส่งไฟฟ้าที่พาดผ่านจากจุดกึ่งกลางออกไปข้างละ ๓๐ เมตร รวม ๒ ข้าง เท่ากับ ๖๐ เมตร จึงทำให้ที่ดินของผู้ร้องไม่สามารถที่จะปลุกต้นไม้สูง และบ้านพักอาศัยได้

นายไพฑูลย์ แสงสวัสดิ์ สามีของผู้ร้อง ได้กล่าวกับเจ้าหน้าที่ กฟผ. ไม่ให้ก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าผ่านที่ดินของผู้ร้อง แต่เจ้าหน้าที่ กฟผ. บอกว่า “ถ้าย้ายแนวเขตออกไปจากบริเวณนี้ กฟผ. จะเสียงบประมาณเพิ่มเป็น ๑๐๐ ล้านบาท มาจ่ายให้สูง ๒๐ ล้านบาทดีกว่า” ต่อมาผู้ร้องได้รับจดหมายจาก กฟผ. เรื่องการจ่ายค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สินบนที่ดินทั้งหมดจำนวน ๓๔,๐๐๐ บาท โดยฝากไว้กับธนาคารออมสิน สาขาร้อยเอ็ด แต่ผู้ร้องปฏิเสธ ต่อมา กฟผ. ส่งจดหมายบอกผู้ร้องให้รื้อบ้าน และสิ่งปลูกสร้างออกจากบริเวณที่ดิน แต่ผู้ร้องไม่ยินยอม เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ เจ้าหน้าที่ กฟผ. ได้มาพูดคุย จนสามีของผู้ร้องล้มป่วยลงในเดือน พฤษภาคม ๒๕๕๑ เจ้าหน้าที่ กฟผ. มาพูดคุยว่าจะใช้กฎหมายเวนคืนที่ดิน ทำให้สามี และผู้ร้องล้มป่วยลงหนัก

เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เจ้าหน้าที่ กฟผ. เข้ามาบุกรุกตัดต้นไม้ของนายประยงค์ จันทะศักดิ์ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่ดินของผู้ร้อง หลังจากนั้นจะมาตัดต้นไม้ในที่ดินของผู้ร้อง และครอบครัวได้ร้องขอให้หยุดกระทำการดังกล่าว ผู้ร้องจึงได้แจ้งความที่สถานี

ตำรวจอำเภอเชิงขีวัญ ๒ ครั้ง ต่อมา กฟผ. ได้เพิ่มเงินค่าทดแทนเป็น ๔๕๐,๐๐๐ บาท ผู้ร้องก็ไม่ยินยอมรับเงิน เพราะเสียค้ายทรัพย์สินที่สร้างขึ้นมา

ผู้ร้องปลูกยูคาลิปตัส พืชผลต่างๆ และทำบ่อปูนซีเมนต์ในการเพาะพันธุ์เลี้ยงปลาหลายชนิด ได้แก่ปลานิล ปลาไน ปลาตะเพียน ปลายี่สก ปลานวลจันทร์ ปลาสลิด ปลาตุ๊ก ปลาสวย ปลาบึก ปลาเทโพ เป็นต้น เพาะเลี้ยงสัตว์ปีก เช่นเป็ดเทศ เป็ดปักกิ่ง เป็ดพันธุ์ไข่ รวมทั้งไก่พันธุ์เนื้อ และไก่พันธุ์พื้นบ้าน การเพาะพันธุ์เลี้ยงปลา และสัตว์ปีก เป็นการจำหน่ายหารายได้เลี้ยงดูครอบครัวญาติพี่น้องของผู้ร้อง การทำอาชีพดังกล่าวต้องอาศัยแรงงานจำนวนมาก และต้องมีความชำนาญสะสมประสบการณ์ในการดำเนินการ การดำเนินการโครงการของ กฟผ. ทำลายการทำมาหากิน และรายได้ของผู้ร้องทั้งหมด อีกทั้งการจ่ายค่าชดเชยของ กฟผ. ไม่เป็นธรรม ผู้ร้องต้องการให้ กฟผ. ย้ายแนวเขตสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านออกจากที่ดินของผู้ร้อง หากไม่สามารถที่จะย้ายแนวเขตสายส่งไฟฟ้าได้ กฟผ. ต้องจ่ายค่าชดเชยที่ดินเท่ากับระยะเวลาที่สายไฟฟ้าพาดผ่านที่ดินของผู้ร้อง

กรณีผู้ร้องนายประยงค์ จันทะศักดิ์ ผู้ร้องจากจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้รับความเดือดร้อน จากการที่ กฟผ. ตั้งเสาไฟฟ้าเรียบร้อยแล้ว เหลือแต่สายส่งไฟฟ้าแรงสูง ในการสำรวจของ กฟผ. เมื่อปี ๒๕๔๘ ไม่มีการแจ้งให้ชาวบ้านทราบ แต่มีป้ายสีเหลืองกากบาทบนที่ดินของผู้ร้อง มีรั้วรอบขอบชิดกันไว้ โดย กฟผ. อ้างว่าเป็นที่สวน ผู้ร้องได้ทำหนังสือคัดค้าน แต่กฟผ. ยังยืนยันที่จะใช้แนวเดิม มีการประเมินราคาจ่ายค่าชดเชยบ้านและพืชผลที่เสียหาย แต่ผู้ร้องไม่พอใจ จึงได้อุทธรณ์เรียกร้องค่าชดเชยตลอดทั้งแนวสายไฟ กฟผ. บอกว่ายังคงจ่ายค่าชดเชยในราคา ๔๗,๐๐๐ บาท เฉพาะค่าไม้ผล ที่อยู่ได้แนวสายส่งไฟตามราคาที กฟผ. สำรวจ

ความเป็นจริงผู้ร้องสร้างบ้านหลังใหญ่ และเสาไฟฟ้าอยู่ห่างจากบ้านผู้ร้องไม่ถึง ๓๐ เมตร ผู้ร้องมีความกังวลมากเรื่องบ้านที่อยู่ใกล้แนวเขตสายส่งไฟฟ้า เพราะส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ และราคาที่ดินที่เป็นบ้านก่อนมีแนวสายส่งไฟฟ้าราคาประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท แต่ภายหลังจากมีแนวสายส่งไฟฟ้า ราคาที่บ้านลดลงมาเป็น ๔๗,๐๐๐ บาท ต่อ ๒๐๐ ตารางวา กฟผ. ไม่จ่ายค่าเสียโอกาสในอนาคตให้ผู้ร้อง เจ้าหน้าที่ กฟผ. แจ้งว่าได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ และเข้ามาตัดดินลำไยซึ่งปลูกกว่า ๑๐ ปี ซึ่งมีผลผลิตเต็มต้นที่บ้านของผู้ร้อง ทั้งที่ผู้ร้องไม่อนุญาตหรือตกลงรับเงินชดเชย ผู้ร้องได้ไปแจ้งความไว้ที่สถานีตำรวจ แต่เจ้าหน้าที่ กฟผ. บอกว่าให้ฟ้องร้องคดีเอง นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ กฟผ. เคยให้ผู้ร้องหาแนวเขตที่จะย้ายให้ผู้ร้องก็ได้ แต่ผู้ร้องต้องไปหารายชื่อของผู้ที่จะมีแนวสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านแทน โดยที่บุคคลอื่นยินยอม ความต้องการของผู้ร้องให้ระงับโครงการดังกล่าวก่อน จนกว่า กฟผ. จะพิจารณาให้ความเป็นธรรมโดยการเวนคืนซื้อที่ดินและบ้าน

คำชี้แจงของผู้ถูกร้อง

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ชี้แจงข้อเท็จจริงด้วยเอกสารต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งเอกสารที่ กฟผ. ได้ชี้แจงต่อผู้ร้องทั้ง ๔ กรณี ซึ่งมีดังต่อไปนี้

ก. กฟผ. ได้ส่งหนังสือ ที่ กฟผ. ๔๑๑๐๐/๗๕ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ชี้แจงต่อ ผู้ร้องนายเกษม เชื่อมทอง พร้อมแนบเอกสารสำเนาประกาศการไฟฟ้าฝ่ายผลิต เรื่อง ข้อกำหนดเพื่อความปลอดภัยในเขตเดินสายส่งไฟฟ้าประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๕ ตอนที่ ๘๗ ง วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๕ และหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการขออนุญาตขุดดินรับรองที่ดินในเขตเดินสายส่งไฟฟ้าเพื่อนำไปลดภาษีบำรุงท้องที่

สรุปคำชี้แจงของ กฟผ. มีดังนี้

ข้อ ๑ อายุการรอนสิทธิ การรอนสิทธิเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งจำกัดสิทธิไว้บางประการที่มีให้เจ้าของที่ดินดำเนินการบางอย่างในเขตเดินสายส่งไฟฟ้า ตามมาตรา ๑๑ “ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันอาจเป็นอันตรายแก่ระบบไฟฟ้าในเขตเดินสายส่งไฟฟ้า” และมาตรา ๑๒ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“ในเขตเดินสายส่งไฟฟ้า ห้ามมิให้ผู้ใดสร้างโรงเรือนหรือสิ่งอื่นปลูกต้นไม้หรือพืชผล เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก กฟผ. การอนุญาตนั้นให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ กฟผ. กำหนด

โรงเรือนหรือสิ่งอื่นที่สร้างขึ้นหรือทำขึ้น ต้นไม้หรือพืชผลที่ปลูกขึ้นโดยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือไม่ได้รับอนุญาตจาก กฟผ. ให้ กฟผ. มีอำนาจรื้อถอน ทำลายหรือตัดฟันตามควรแก่กรณีโดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทน”

การจำกัดสิทธิดังกล่าวเพื่อความปลอดภัยของบุคคล และทรัพย์สิน ของเจ้าของที่ดิน รวมถึงความปลอดภัยของระบบไฟฟ้า ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดอายุการรอนสิทธิไว้ และการกำหนดเขตเดินสายส่งไฟฟ้าว่ามีระยะกว้างยาวเพียงใด มีประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา กฟผ. เป็นหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ และปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ ไม่มีอำนาจในการแก้ไขหรือกำหนดอายุการรอนสิทธิดังกล่าวได้ ส่วนการรอนสิทธิของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ก็มีได้กำหนดอายุการรอนสิทธิไว้เช่นกัน

ข้อ ๒ การจ่ายค่าทดแทน เนื่องจาก กฟผ. จะใช้ที่ดินเพื่อปักตั้งเสาไฟฟ้า และพาดสายส่งไฟฟ้าผ่าน ไปบนที่ดินเท่านั้น โดยมีได้โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองจากผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามก็ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน และทรัพย์สินจะได้รับค่าทดแทน ได้แก่การรอนสิทธิในที่ดิน ค่าทดแทนต้นไม้ที่จะต้องตัดฟัน

ก.ล. ร.

ในการคำนวณภาษีบำรุงท้องที่ลดลง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดิน ผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่

ฉะนั้นเจ้าของที่ดินที่ถูกรอนสิทธิที่มีความประสงค์ขอหนังสือรับรองเพื่อไปลดหย่อนภาษีบำรุงท้องที่ โดยขอรับหนังสือรับรองได้ที่หมวดสิ่งปลูกสร้าง กองบำรุงรักษา สายส่ง ฝ่ายปฏิบัติการเขตนครหลวง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

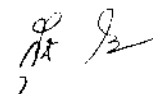
ข้อ ๔ การนำสายส่งไฟฟ้าแรงสูงจ่ายที่ดิน

กฟผ. ยังไม่มีการนำสายส่งไฟฟ้าแรงสูงลงใต้พื้นดิน เพราะไฟฟ้าแรงสูงที่ กฟผ. จ่ายให้กับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้านครหลวง มีแรงดันไฟฟ้าสูงขนาดตั้งแต่ ๖๕ กิโลโวลต์ ถึง ๕๐๐ กิโลโวลต์ โดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑลเป็นขนาด ๒๓๐ กิโลโวลต์ ถึง ๕๐๐ กิโลโวลต์ การจะนำสายส่งไฟฟ้าที่มีแรงดันมากๆ จ่ายใต้พื้นดิน จะเกิดค่าใช้จ่ายสูงมาก ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นไม่น้อยกว่า ๑๐ เท่า ของราคาค่าใช้จ่ายปัจจุบัน ท้ายสุดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นต้องนำไปคิดเป็นต้นทุนการคำนวณค่าไฟฟ้าพื้นฐาน ซึ่งจะทำให้ค่าไฟฟ้ามียราคาระเพิ่มขึ้นตกเป็นภาระของราษฎร กฟผ. มีหน้าที่ควบคุมราคาที่จะไม่ให้ค่าไฟฟ้าสูงขึ้น จึงไม่มีนโยบายที่จะนำสายส่งไฟฟ้าแรงสูงลงใต้พื้นดิน เพื่อไม่ให้ราษฎรทั้งประเทศต้องใช้ไฟฟ้าที่มีราคาแพงขึ้น ซึ่งปัจจุบันราคาค่าไฟฟ้าของประเทศไทยถูกกว่าทุกประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ข. เอกสารสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือจากราษฎรของ กฟผ.

กองบำรุงรักษาสายส่ง (กสอ - ส.) ฝ่ายปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อปอ.) กฟผ. ได้จัดทำหนังสือที่เกี่ยวกับโครงการก่อสร้างสายส่งชั่วคราวน้ำพอง ๑-อุดรธานี ๑,๒ ในการเผยแพร่ให้แก่ราษฎรเพื่อสร้างความเข้าใจ และขอความร่วมมือจากราษฎร โดยสรุปดังนี้ กฟผ. ฝ่ายปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อปอ.) มีภารกิจในการส่ง-จ่ายกระแสไฟฟ้าจากแหล่งผลิตไปยังสถานีไฟฟ้าแรงสูงของ กฟผ. และส่งให้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งส่งจำหน่ายต่อไปยังราษฎร ผู้ใช้ไฟฟ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เพียงพอ มั่นคง และมีประสิทธิภาพ โดยผ่านสถานีไฟฟ้าแรงสูงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๔๕ แห่ง

ในการดำเนินงานภารกิจดังกล่าว กฟผ. ได้มีการบำรุงรักษาและดูแลให้ระบบส่งมีความพร้อมที่จะส่ง-จ่ายอยู่เสมอ แต่เนื่องจากปัจจุบันสายส่งไฟฟ้าแรงสูงขนาดแรงดัน ๑๑๕,๐๐๐ โวลต์ ช่วงน้ำพอง ๑-อุดรธานี ๑ และช่วงน้ำพอง ๑-อุดรธานี ๒ ที่ส่งพลังงานไฟฟ้าไปยังผู้ใช้ไฟฟ้าบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบน) และสาธารณรัฐประชาธิปไตยราษฎรลาว (สปป.ลาว) มีปริมาณการใช้ไฟฟ้าสูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งจะทำให้ความเสี่ยงสูงในการส่ง-จ่ายพลังงานไฟฟ้าเต็มพิกัด ทำให้ระบบส่ง-จ่ายพลังงานไฟฟ้าขัดข้อง และอาจเกิดกระแสไฟฟ้าดับทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบน) และ สปป.ลาวได้ กฟผ. จึงมีโครงการปรับปรุงระบบส่งในสายส่งช่วงดังกล่าว

ง. คำชี้แจงด้วยวาจาเพิ่มเติม โดยนายสมบูรณ์ อารยสกุล รองผู้ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และคณะได้ชี้แจงในการประชุมร่วมกับคณะอนุกรรมการทั้ง ๔ ครั้ง สรุปได้ดังนี้

๑) กฟผ. เป็นหน่วยงานของรัฐ ต้องใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่องของสายส่งไฟฟ้าให้อำนาจไว้ในมาตรา ๒๕ การเดินสายพาด ประกาศเขตกำหนดคเดินไฟฟ้าตามมาตรา ๓๐ สำหรับการจ่ายค่าทดแทน ไม่มีหลักเกณฑ์การจ่ายตามกฎหมาย แต่ได้กำหนดไว้ในระเบียบตามหลักเกณฑ์ของราคาประเมิน และมีฐานที่มา ๕ ประการ ได้แก่

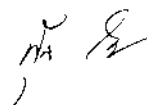
- (๑) ราคาประเมินทุนทรัพย์
- (๒) ราคาประเมินเพื่อเสียด่านบารุงท้องที่
- (๓) ราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาด
- (๔) เหตุและวัตถุประสงค์ของ กฟผ. ในการใช้ที่ดิน
- (๕) สภาพทำเลที่ตั้งของที่ดิน

หลักการจ่ายค่าทดแทนของ กฟผ. จะมีคณะกรรมการพิจารณาราคาที่ดินของจังหวัดในท้องที่ที่สายส่งพาดผ่าน การพิจารณาของคณะกรรมการจะคำนึงถึงราคาประเมินการเสียด่านท้องที่ ปัญหาการรอนสิทธิในทรัพย์สิน กฟผ. ยินดีที่จะรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในการแก้ไขระหว่างรอการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานตามพระราชบัญญัติประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ เช่น การปรับราคาประเมินทรัพย์สินให้ใกล้เคียงกับราคาซื้อขาย สำหรับผลกระทบอื่นๆจะมีคณะกรรมการพิจารณาค่าทดแทนดำเนินการ การมีคำร้องเรียนมาก กฟผ. ได้ประเมินทุกสายส่งว่าจะแก้ไขอย่างไร และมีการนำเสนอฝ่ายบริหารให้กำหนดหลักเกณฑ์ การจ่ายค่าทดแทนที่เหมาะสม เดิมกรมที่ดินเป็นผู้ประเมิน แต่ปัจจุบันเป็นกรมธนารักษ์ประเมินราคาซื้อขายเพื่อหาค่าเฉลี่ยแต่ละพื้นที่ ปัญหาที่พบคือ กฟผ. จ่ายค่าทดแทนที่ดินตามราคาประเมินที่ดินไม่ได้จ่ายค่าทดแทนที่ดินตามราคาท้องตลาด

๒) ปัญหาเรื่องสุขภาพจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า จากการศึกษาวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าไม่ปรากฏว่ามีคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนหรือสัตว์มีชีวิต

๓) ราษฎรต้องการให้มีการตั้งตัวแทนซึ่งมาจากราษฎรในพื้นที่ร่วมพิจารณาเรื่องค่าทดแทน ซึ่งในชุดคณะอนุกรรมการฯ ก็มีราษฎรเป็นตัวแทนเข้าร่วม

๔) ไม่มีข้อกำหนดห้ามทำบ่อเลี้ยงปลา แต่มีข้อกำหนดว่าในระยะ ๒๐-๓๐ เมตร ห้ามขุดบ่อน้ำใกล้เขตไฟฟ้า เพราะเสี่ยงกับการได้รับอันตราย

๕) กระบวนการจ่ายค่าทดแทนให้ราษฎรเข้ามาร่วมด้วยโดยมีนายอำเภอเป็นประธาน แต่ถ้ามีปัญหาที่จะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ และให้จังหวัดออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

๖) การปักเสาคอนกรีตและเดินสายไฟฟ้าผ่านที่ดินของนายคำผัน สร้อยคำ เป็นการดำเนินการชั่วคราว ๓ ปี เมื่อครบกำหนดเวลาจะรื้อถอนออกไป

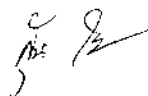
คำชี้แจงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

ร.ท.ทักษิณ ลิ่มสุวรรณ กรรมการกำกับกิจการพลังงาน ได้ชี้แจงด้วยวาจาว่า พระราชบัญญัติประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ การมีส่วนร่วมของราษฎรถูกบัญญัติไว้ในกฎหมาย ตั้งแต่การประกาศเขตสำรวจ การประกาศเขตเครือข่ายพลังงาน การประกาศเขตเดินสายไฟฟ้า รวมถึงท่อก๊าซ ก่อนการบังคับใช้ต้องรับฟังความคิดเห็นจากราษฎรก่อน การไปสำรวจพื้นที่ใดเพื่อวางเครือข่ายพลังงาน หรือประกาศวางสายไฟฟ้า ราษฎรร้องคัดค้านได้ ขณะนี้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานกำลังร่างระเบียบเมื่อบังคับใช้ระเบียบ คณะกรรมการฯ จะเข้ามาดูแลตั้งแต่การสำรวจ การประกาศเครือข่ายพลังงาน การกำหนดเงินค่าทดแทน และวิธีการ คณะกรรมการฯ จะนำไปพิจารณาให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการพิจารณาค่าทดแทน

ตามกฎหมายมีทั้งการเวนคืน และการรอนสิทธิ กรณีมีความจำเป็นต้องเวนคืนก็จะเวนคืน แต่ถ้าไม่จำเป็นก็ต้องรอนสิทธิ แต่ความเป็นห่วงคือว่าค่าทดแทนมากน้อยแค่ไหน ควรคำนึงถึงโอกาสของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ค่าสูญเสียโอกาสควรนำมาพิจารณาด้วย แนวคิดของต้นไม้ที่ปลูกแล้วขายผลได้ ต้องมาคำนวณเป็น โอกาสของการสร้างรายได้ สิ่งนี้คือความยุติธรรมทางสังคม ไม่ใช่ความยุติธรรมตามลายลักษณ์อักษร ตามกฎหมายประกอบกิจการพลังงานมีข้อกำหนดว่าในเขตโครงการพลังงานห้ามมิให้ปลูกต้นไม้ ห้ามปลูกสร้างบ้าน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

ระเบียบจะนำมาประกาศใช้ในเดือนกันยายน ๒๕๕๑ ซึ่ง กฟผ.ต้องจดทะเบียนและขอออกไปอนุญาต กระบวนการทั้งหมดจะเป็นอำนาจของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน คณะกรรมการฯ เป็นคนกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทน ถ้าไม่พอใจมีการอุทธรณ์มาที่ คณะกรรมการฯ ระหว่างที่กฎหมายบังคับใช้ และยังไม่มีการมีระเบียบนั้น มีบทเฉพาะกาลให้อำนาจ กฟผ. ดำเนินการ คณะกรรมการฯ จะเชิญ กฟผ. มาพูดคุยหาแนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องอ้างว่าทำตามกฎหมาย

ประเด็นการตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า พิจารณาจากคำชี้แจง และพยานเอกสารต่างๆ ทั้งจากผู้ร้อง และผู้ถูกร้อง จึงได้กำหนดประเด็นการตรวจสอบ ดังนี้

กระบวนการดำเนินการโครงการ และการจ่ายค่าทดแทนของ กฟผ. ในการก่อสร้าง เสาไฟฟ้า และเดินสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านที่ดินของผู้ร้อง เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีการกระทำที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องหรือไม่

สำหรับกรณีของผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการเสนอความคิดเห็นเพื่อให้แก้ไขปัญหในระดับนโยบายและกฎหมาย คณะกรรมการฯ จึงมีมติให้ยุติการตรวจสอบกรณีของผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ แต่คณะกรรมการฯ ได้นำความเห็นของผู้ร้องทั้งสองกรณีมาพิจารณาในการตรวจสอบ และเสนอแนะเชิงนโยบาย

อนึ่งการตรวจสอบกรณีผู้ร้องที่ ๓ และผู้ร้องที่ ๔ เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังต่อไปนี้

๑) พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้แก่

มาตรา ๒๘ ในการส่งและการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า ให้ กฟผ.มีอำนาจ

(๑) เดินสายส่งไฟฟ้า หรือสายจำหน่ายไฟฟ้าไปได้เหนือ ตาม หรือข้ามพื้นดินของบุคคลใด ปีกหรือดั่งเสา สถานีไฟฟ้าย่อย หรืออุปกรณ์อื่น ลงในหรือบนพื้นดินของบุคคลใด ซึ่งมีไร่เป็นที่ตั้งโรงเรือน

(๒) ประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยในการส่งพลังงานไฟฟ้า โดยประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ และจัดทำเครื่องหมายแสดงไว้ในที่ประกาศกำหนดเขตนั้นตามสมควร

(๓) รื้อถอนโรงเรือนหรือทำลายสิ่งอื่นที่สร้างขึ้น หรือทำขึ้น หรือทำลาย หรือตัดฟัน ตัดต้น กิ่ง หรือรากของต้นไม้หรือพืชผลในเขตเดินสายไฟฟ้า

ก่อนที่จะดำเนินการตาม (๑) หรือ (๓) ให้ กฟผ.แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องทราบ เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น อาจยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ไม่สมควรทำเช่นนั้น ไปยังคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

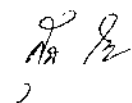
มาตรา ๓๐ ให้ กฟผ.จ่ายเงินค่าทดแทนตามความเป็นธรรมแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การใช้ที่ดินปึก หรือดั่งเสาเพื่อเดินสายส่งไฟฟ้า หรือสายจำหน่ายไฟฟ้า

(๒) การใช้ที่ดินปึก หรือดั่งสถานีไฟฟ้าย่อย หรืออุปกรณ์อื่น

(๓) การใช้ที่ดินประกาศกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้า

(๔) การกระทำตามมาตรา ๒๘(๓) .....

มาตรา ๓๐ ทวิ ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน หรือผู้ทรงสิทธิอื่น ไม่พอใจในจำนวนเงินค่าทดแทนที่ กฟผ. กำหนด ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะรับหรือไม่รับเงินค่าทดแทนที่ กฟผ. วางไว้หรือฝากไว้ ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ กฟผ. ได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๐ วรรคสามแล้ว.....

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันอาจเป็นอันตรายแก่ระบบไฟฟ้าในเขตเดินสายไฟฟ้า

มาตรา ๓๒ ในเขตเดินสายไฟฟ้า ห้ามมิให้ผู้ใดสร้าง โรงเรือนหรือสิ่งอื่นปลูกต้นไม้หรือพืชผล เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก กฟผ. การอนุญาตนั้นให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ กฟผ. กำหนด

โรงเรือนหรือสิ่งอื่นที่สร้างขึ้นหรือทำขึ้น ต้นไม้ หรือพืชผลที่ปลูกขึ้นโดยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่ได้รับอนุญาตจาก กฟผ. ให้ กฟผ. มีอำนาจรื้อถอนทำลายหรือตัดฟันตามควรแก่กรณีโดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทน

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยให้ กฟผ. มีอำนาจทำลาย หรือตัดฟันตัดต้น กิ่ง หรือรากของต้นไม้ที่อยู่ใกล้ระบบไฟฟ้า แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้นไม้ทราบล่วงหน้าภายในเวลาอันสมควร

ในกรณีที่ต้นไม้มีอยู่ก่อนการสร้างระบบไฟฟ้าให้ กฟผ. จ่ายค่าทดแทนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้นไม้เท่าที่ควรเสียหายเพราะการกระทำนั้น

๒) พระราชบัญญัติการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้แก่

มาตรา ๑๘ เงินค่าทดแทนนั้น ให้กำหนดให้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งที่ดินที่ต้องเวนคืน

(๒) เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่รื้อถอนไม่ได้ ซึ่งมีอยู่ในที่ดินที่ต้องเวนคืนนั้นในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ หรือได้ปลูกสร้างขึ้นภายหลัง โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่

(๓) ผู้เช่าที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นในที่ดินที่ต้องเวนคืน แต่การเช่านั้นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ซึ่งได้ทำไว้ก่อนวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ หรือได้ทำขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ และการเช่านั้นยังมีได้ระงับไปในวันที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ได้เข้าครอบครองที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว แต่เงินค่าทดแทนในการเช่านี้พึงกำหนดให้เฉพาะที่ผู้เช่าได้เสียหายจริง โดยเหตุที่ต้องออกจากที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวก่อนสัญญาเช่าระงับ

(๔) เจ้าของต้นไม้ยืนต้นที่ขึ้นอยู่ในที่ดินในวันที่ใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖

)

(๕) เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่รื้อถอนได้ ซึ่งมีอยู่ในดินที่ต้องเวนคืนนั้น ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ แต่ต้องไม่ใช่ผู้ซึ่งจำต้องรื้อถอนโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวไปเมื่อได้รับแจ้งจากเจ้าของที่ดิน เงินค่าทดแทนตาม (๕) นี้พึงกำหนดให้เฉพาะค่ารื้อถอน ค่าขนย้าย และค่าปลูกสร้างใหม่เท่านั้น

(๖) บุคคลผู้เสียสิทธิในการใช้ทาง วางท่อน้ำ ท่อระบายน้ำ สายไฟฟ้าหรือสิ่งอื่นซึ่งคล้ายกันผ่านที่ดินที่ต้องเวนคืนนั้นตามมาตรา ๑๓๔๕ หรือมาตรา ๑๓๕๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่บุคคลเช่นว่านั้น ได้จ่ายค่าทดแทนในการใช้สิทธิดังกล่าวให้แก่เจ้าของที่ดินที่ต้องเวนคืนแล้ว

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ต้องเวนคืนโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นแต่เพียงบางส่วน เจ้าของจะร้องขอให้เจ้าหน้าที่เวนคืนส่วนที่เหลืออยู่ซึ่งใช้การไม่ได้แล้วด้วยก็ได้

ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ยอมเวนคืนตามคำร้องขอของเจ้าของ เจ้าของมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับนั้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ถือว่ารัฐมนตรีวินิจฉัยให้เจ้าหน้าที่เวนคืนตามคำร้องขอของเจ้าของคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้นำมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ เงินค่าทดแทนที่จะให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔ นั้น ถ้ามิได้บัญญัติไว้เป็นเป็นพิเศษในพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับใด โดยเฉพาะแล้ว ให้กำหนดโดยคำนึงถึง

(๑) ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนตามที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖

(๒) ราคาของอสังหาริมทรัพย์ที่มีการตีราคาไว้เพื่อประโยชน์แก่การเสียภาษีบำรุงท้องที่

(๓) ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

(๔) สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์นั้น และ

(๕) เหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืน

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกเวนคืน และสังคม ถ้าการงานหรือกิจการอย่างใดที่ทำไปในการเวนคืน ได้กระทำให้อสังหาริมทรัพย์ที่เหลืออยู่นั้นมีราคาสูงขึ้น ให้เอาราคาที่สูงขึ้นนั้นหักออกจากเงินค่าทดแทน แต่ไม่ให้ถือว่าราคาอสังหาริมทรัพย์ที่ทวีขึ้นนั้นสูงไปกว่า

จำนวนเงินค่าทดแทนเพื่อจะให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายกลับต้อง
ใช้เงินให้อีก

ถ้าต้องเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แต่เพียงส่วนหนึ่ง และส่วนที่เหลือนั้นราคาตกลง
ให้กำหนดเงินค่าทดแทนให้เฉพาะสำหรับส่วนที่เหลืออันราคาตกลงนั้นด้วย

การคำนวณว่าอสังหาริมทรัพย์ใดมีราคาสูงขึ้นตามวรรคสอง หรือราคาตกลง
ตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่อาศัยหรือประกอบการค้าขาย
หรือการงานอันชอบด้วยกฎหมายอยู่ในอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องเวนคืนนั้น และบุคคลดังกล่าวได้รับความ
เสียหายเนื่องจากการที่ต้องออกจากอสังหาริมทรัพย์นั้น ให้กำหนดเงินค่าทดแทนให้สำหรับ
ความเสียหายนั้นด้วย

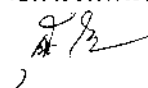
ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า

คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าการดำเนินโครงการมีการกระทำที่ไม่เป็นธรรม
ต่อผู้ร้อง และละเมิดสิทธิมนุษยชนดังนี้

๑) การดำเนินโครงการของเจ้าหน้าที่ กฟผ. ไม่ชี้แจงข้อมูลของโครงการแก่ผู้ร้อง
ทั้งผลกระทบด้านบวก และด้านลบก่อนดำเนินโครงการ เจ้าหน้าที่ กฟผ. ชี้แจงเงื่อนไขให้ต้อง
ปฏิบัติตาม โดยที่ผู้ร้องจ่ายอมให้ดำเนินโครงการ ทั้งๆ ที่ผู้ร้องไม่ยินยอมตกลง ซึ่งส่งผลให้ผู้ร้อง
สูญเสียทรัพย์สิน ดังกรณีของผู้ร้องที่ ๔

๒) ตามหลักเกณฑ์การคิดคำนวณการจ่ายค่าทดแทนซึ่งอนุโลมใช้
ตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ หมวด ๒ เงินค่าทดแทน มาตรา
๑๘-๒๑ ทั้งในด้านการจ่ายค่าทดแทนสิทธิในที่ดิน ทรัพย์สินบนที่ดิน และการปลูกพืชผลบางส่วน
จึงไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้อง เนื่องจากการจ่ายค่าทดแทนการรอนสิทธิ กฟผ. จะจ่ายค่าทดแทน
เฉพาะพื้นที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งเสาไฟฟ้า และบริเวณสายส่งไฟฟ้าพาดผ่าน โดยไม่ประเมินราคาที่ดิน
ทั้งแปลง ทำให้อัตราการจ่ายค่าทดแทนต่ำ นอกจากนี้ยังเป็นการจ่ายค่าทดแทนครั้งเดียว
ตลอดอายุของโครงการ

คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนละเมิดสิทธิ
ในทรัพย์สินของผู้ร้อง เมื่อเปรียบเทียบกับราคาประเมินที่ดินทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต ทำให้
ผู้ร้องสูญเสียสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดิน และสูญเสียมูลค่าของที่ดิน และทรัพย์สินบนที่ดิน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจ่ายค่าทดแทนในลักษณะการรอนสิทธิทำให้ผู้ร้องไม่สามารถใช้สิทธิ
การเวนคืนที่ดินทั้งแปลงได้ ในกรณีที่ถูกสายไฟฟ้าพาดผ่านถึง ๒ เส้น เช่นกรณีผู้ร้องที่ ๓
นายคำผัน สร้อยคำ ซึ่งผู้ร้องทำประโยชน์ไม่ได้ แต่ถ้า กฟผ. ใช้หลักเกณฑ์การจ่ายค่าเวนคืนที่ดิน

ผู้ร้องที่ ๓ สามารถใช้สิทธิการเวนคืนที่ดินทั้งแปลงได้ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

ดังนั้น กรณีผู้ร้องที่ ๓ การดำเนินโครงการสร้างเสาไฟฟ้า และสายส่งไฟฟ้าเป็นเวลาชั่วคราว ๓ ปี และกรณีผู้ร้องที่ ๔ หลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนได้ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑ สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง การดำเนินการของ กฟผ. และการดำเนินโครงการละเมิดสิทธิการได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลของหน่วยงานรัฐ ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินการ โครงการที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียอันสำคัญที่เกี่ยวกับตน และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ และสิทธิการมีส่วนร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่รัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันอาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตนตามมาตรา ๕๘

มติคณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า

คณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่ามีมติในการประชุมครั้งที่ ๓๒/๒๕๕๑ วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ มีมติว่าการดำเนินโครงการ และการจ่ายค่าทดแทนของ กฟผ. ในการก่อสร้างเสาไฟฟ้า และเดินสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านที่ดินของผู้ร้อง เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

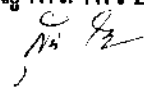
มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ เห็นชอบด้วยตามมติคณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า จึงกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

มาตรการแก้ไขปัญหา

๑. ให้ กฟผ. ร่วมกับจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาค่าทดแทน โดยให้ผู้ร้องมีส่วนร่วมพิจารณาหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนอย่างเหมาะสมกับสิทธิในทรัพย์สินที่ถูกละเมิดของผู้ร้องที่ ๓ และผู้ร้องที่ ๔ ภายใน ๖๐ วันนับแต่ได้รับรายงานตรวจสอบ

๒. ให้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เร่งรัดออกระเบียบตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ในการกำกับดูแล การออกใบอนุญาตสำหรับ

กิจการพลังงาน เช่น กฟผ. รวมทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนที่เป็นธรรม กับเจ้าของ หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ถูกรอนสิทธิ และให้ผู้ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วม โดยมีมาตรการ ดังต่อไปนี้

๒.๑ กรณีที่เจ้าของที่ดินตกลงในการซื้อขายที่ดินตามกระบวนการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ ให้ประเมินราคาตามแปลงที่ดินทั้งหมดที่มีการก่อสร้างเสาไฟฟ้า และมีสายส่ง ไฟฟ้าพาดผ่าน โดยเปรียบเทียบกับราคาที่ดินของแปลงข้างเคียง

๒.๒ กรณีที่ไม่มีการเวนคืนที่ดิน ให้เจ้าของที่ดินหรือผู้มีสิทธิครอบครอง ที่ดินมีส่วนร่วมในการเลือกหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนในหลายกรณี เช่นการเช่าที่ดินเพื่อเป็น ที่ตั้งเสาไฟฟ้า และให้มีสายส่งไฟฟ้าพาดผ่าน ให้กำหนดค่าเช่าที่ดินตามราคาประเมินที่ดิน ในปัจจุบัน และมีการทบทวนค่าเช่าทุก ๕ ปี หรือการจ่ายค่าทดแทนเป็นรายปี และเพิ่มค่าทดแทน ทุกปีตามราคาประเมินที่ดินของแต่ละปี

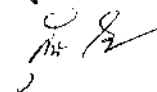
๓. ให้ กฟผ. จ่ายค่าทดแทนมูลค่าที่ดินของผู้ร้องที่ ๓ ทั้งแปลง เนื่องจากที่ดิน ของผู้ร้องมีสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านมาแล้ว ๒ เส้น ทำให้มูลค่าของที่ดินลดลง และผู้ร้องที่ ๓ มีความกังวลใจในการทำประโยชน์ที่ดินได้สายส่งไฟฟ้า ทั้งนี้ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่ได้รับรายงานตรวจสอบ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

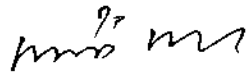
๑. ให้รัฐบาลโดยคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานศึกษาการจ่ายค่าทดแทน ที่เป็นการรอนสิทธิในทรัพย์สินของราษฎร ซึ่งต้องคำนวณต้นทุนทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฟผ. ได้เป็นบริษัทมหาชน จำกัด และได้สิทธิ พิเศษในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของสังคม บริษัทมหาชน กฟผ. จึงต้องรับภาระ การจ่ายค่าทดแทนที่สูงกว่าหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนต้องรับภาระในการจ่ายผลกระทบ ที่เกิดขึ้นกับราษฎรตามความเป็นจริงทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๒. ให้รัฐบาลกำหนดมาตรการจูงใจในการให้สิทธิพิเศษแก่เจ้าของที่ดิน หรือผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินในการได้รับกระแสไฟฟ้าฟรีทั้งหมดหรือบางส่วนตามข้อตกลง ร่วมกันทั้งสองฝ่าย

๓. ให้รัฐบาลตั้งกองทุนการจ่ายค่าทดแทนในการดำเนินการ โครงการ และผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สิน สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต และการดำรงชีวิตของราษฎร ตลอดจนการประกันความเสียหายจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการต้องรับภาระให้เงินสนับสนุน กองทุนตามหลักเกณฑ์แต่ละ โครงการ เพื่อให้กองทุนดังกล่าวสนับสนุนในการจ่ายค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องดำเนินคดี ให้แก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบ

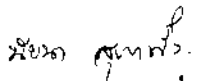

๔. ให้ กฟผ. สนับสนุนสถาบันวิชาการ ในการศึกษาผลกระทบทางความปลอดภัย และสุขภาพจากโครงการก่อสร้างเสาไฟฟ้า และสายส่งไฟฟ้าพาดผ่าน

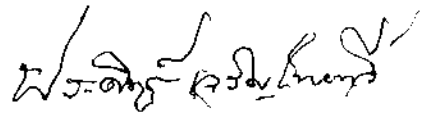
(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

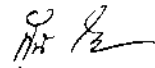
(นางสาวนัยนา สุภาพิ่ง)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายประคิษฐ์ เจริญไทยทวี)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายสุทิน นพเกตุ)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางสุนี ไชยรส)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวิน)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(คุณหญิงอัมพร มีสุข)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางสาวอาทร วงษ์สังข์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑